

ע"פ 7700/14 - זמירה שלהבת אהרן, זמירה שלהבת אהרן 2. שאול אהרן נגד הוועדה המקומית לתכנון ולבניה טבריה

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 7700/14

לפני: כבוד הנשיא א' גרוניס

המערערים: 1. זמירה שלהבת אהרן
2. שאול אהרן

נגד

המשיבה: הוועדה המקומית לתכנון ולבניה טבריה

ערעור על החלטת בית משפט השלום בבית-שאן
מיום 14.10.2014 בתיק תו"ב 30828-01-12
שניתנה על ידי כבוד השופטת א' דחלה שרקאוי

בשם המערערים: עו"ד שאול אהרן

פסק-דין

1. לפניי ערעור על החלטת בית משפט השלום בבית-שאן (כבוד השופטת א' דחלה שרקאוי) מיום 14.10.2014 שלא לפסול עצמו מלדון בתו"ב 30828-01-12.

2. בחודש ינואר 2012 הוגש נגד המערערים כתב אישום בעבירת תכנון ובנייה, שביצעו לפי הנטען בדירה בעיר טבריה. בפתח ההליך העלו המערערים טענת הגנה מן הצדק, שעיקרה אכיפה בררנית. לשיטתם, עבירות שביצעו עמוד 1

אחרים באותו הבניין לא הביאו להגשת כתבי אישום. לצורך ביסוס טענה זו, הגישו המערערים ביום 9.1.2014 בקשה לעיון בחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - חוק סדר הדין הפלילי). המערערים ביקשו לקבל לעיונם חומר הנוגע לדירות אחרות בבניין שבהן בוצעו לפי הנטען עבירות בנייה, ולצעדי האכיפה שננקטו כלפי בעליהן. ביום 10.3.2014 דחה בית משפט השלום (כבוד השופטת א' דחלה שרקאוי) את הבקשה לעיון בחומר חקירה על סמך טיעוני בעלי הדין בכתב, בלא שקיים בה דיון במעמד בעלי הדין. בית המשפט קבע כי המערערים לא הניחו תשתית עובדתית ראשונית לטענת אכיפה בררנית. לדבריו, על פני הדברים, הבקשה לעיון בחומר החקירה הייתה בגדר "מסע דיג". עוד קבע בית המשפט כי המידע המבוקש כלל איננו חומר חקירה כמשמעותו בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, כי אם מידע שהדרך לקבלתו מוסדרת בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998. בית המשפט אף העיר כי המערערים קיבלו את מבוקשם באופן חלקי, שכן המשיבה צירפה מסמכים מסוימים לתגובתה לבקשה.

3. בעקבות החלטה זו, הגישו המערערים ביום 17.3.2014 לבית משפט השלום בקשה למתן הוראות, בה הלינו על דרך הטיפול בבקשתם לעיון בחומר החקירה. המערערים טענו כי בית המשפט לא פעל לפי סדרי הדין הקבועים בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי הדורש, בין היתר, כי יתקיים דיון בבקשה במעמד בעלי הדין. הם ציינו כי בכוננתם להגיש ערר לבית המשפט המחוזי על ההחלטה. בנוסף, הודיעו המערערים כי הם מתנגדים לכך שהשופטת דחלה שרקאוי תדון בהליך העיקרי המתנהל בעניינם, וטענו כי עליה לפסול עצמה מיזמתה מלדון בו. ביום 18.3.2014 ניתנה החלטת בית המשפט בבקשה למתן הוראות. בהחלטה נקבע, כי הואיל והבקשה לא הוגשה כבקשה לפסילת שופט, "אין במה לדון" בכל הקשור להיבט זה של טענות המערערים. עוד ציין בית המשפט בהחלטתו שכלל לא ידון בהליך העיקרי המתנהל בעניינם של המערערים, וזאת נוכח העברת התיק לטיפול של שופטת אחרת שהצטרפה לבית משפט השלום בבית-שאן. בנוסף, הבהיר בית המשפט כי אם המערערים חפצים בעריכת דיון חוזר בבקשתם לעיון בחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, הם מוזמנים להגיש בקשה מתאימה. בקשה כאמור אכן הוגשה, וביום 27.3.2014 נקבע הדיון בה ליום 30.3.2014. יוער, כי ליום זה נקבע עוד קודם לכן דיון הוכחות בהליך העיקרי, בפני השופטת האחרת.

4. במקביל להתפתחויות אחרונות אלה, הגישו המערערים ביום 27.3.2014 לבית המשפט המחוזי בנצרת ערר על החלטת בית המשפט מיום 10.3.2014 בבקשה לעיון בחומר החקירה. זאת, על אף שכבר הגישו, כאמור, בקשה לקביעת מועד לדיון חוזר בבקשת העיון בפני השופטת דחלה שרקאוי. לשיטת המערערים, הם פעלו כך משום שהחלטה בבקשתם לקביעת דיון חוזר התעכבה עקב תקלה, וניתנה רק ערב המועד שנקבע לדיון ההוכחות בהליך העיקרי ביום 30.3.2014 (כאמור, בפני שופטת אחרת). נוכח הגשת הערר נדחו הדיונים שנקבעו ליום 30.3.2014, הן בבקשה לעיון בחומרי חקירה והן בהליך העיקרי. ביום 27.5.2014 קבע בית המשפט המחוזי (כבוד השופט י' אברהם), על בסיס הסכמה שהושגה בין בעלי הדין, כי הדיון בבקשה לעיון בחומרי חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי יוחזר לבית משפט השלום, אשר ידון בה מחדש. נקבע כי בית משפט השלום יקיים דיון בבקשה במעמד בעלי הדין, ויכריע בה לפני שמיעת הראיות בתיק העיקרי. הדיון בבקשה, ובה בלבד, הוחזר איפוא לשופטת דחלה שרקאוי.

5. על אף החלטת בית המשפט המחוזי, הגישו המערערים ביום 8.6.2014 בקשה לפסילתה של השופטת דחלה שרקאוי. בבקשתם חזרו על טענות שהעלו בבקשה למתן הוראות מיום 17.3.2014 בעניין הפגמים הדיוניים שנפלו בטיפול בבקשתם לעיון בחומרי החקירה. עוד טענו המערערים כי בהחלטתה המקורית בבקשת העיון מיום 10.3.2014 קבעה השופטת קביעות נחרצות בעניינם, המבוססות על ממצאים עובדתיים ומשפטיים, וכי דעתה ננעלה. בתוך כך, טענו המערערים כי השופטת גילתה דעתה כי טענתם להגנה מן הצדק משוללת יסוד, וכי לכך השלכות משמעותיות על

ההליך כולו. ביום 14.10.2014 דחתה כבוד השופטת דחלה שרקאוי את בקשת הפסלות. בהחלטתה קבעה כי על החלטותיה הדיונית יש להשיג בערעור על פי סדרי הדין הרגילים, כפי שאכן עשו המערערים בערר שהגישו לבית המשפט המחוזי. השופטת שבה וציינה, כי ההליך העיקרי מתנהל בפני שופטת אחרת, כאשר בפניה רק הדיון החוזר בבקשה לעיון בחומרי חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי. השופטת הזכירה אף שבעלי הדין הסכימו, במסגרת הדיון בערר בבית המשפט המחוזי, לקיים את הדיון החוזר בפניה. על רקע זה, קבעה השופטת כי דיון חוזר בבקשת העיון במעמד בעלי הדין יתקיים ביום 7.12.2014. על החלטה זו הוגש הערעור שלפני, בו חוזרים המערערים על עיקר טענותיהם בבקשת הפסלות.

6. לאחר שעיינתי בערעור ובנספחים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. ראשית, לא מצאתי להידרש לטענות שונות שהעלו המערערים, לפיהן יש לפסול את בית המשפט כיוון שהחלטתו בבקשה לעיון בחומרי חקירה תשפיע על ההליך העיקרי המתנהל בעניינם. עוד לפני שהוגשה בקשת הפסלות לבית משפט קמא, הועבר הדיון בהליך העיקרי לטיפול של שופטת אחרת שהצטרפה לבית משפט השלום בבית-שאן. על כן, טענות אלה אינן רלוונטיות עוד. השאלה העיקרית הטעונה הכרעה היא, איפוא, אם קמה עילה לפסילת השופטת דחלה שרקאוי מלקיים דיון חוזר בבקשת המערערים לעיון בחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי. לטעמי, התשובה לכך היא בשלילה, ולו מן הטעם שבעלי הדין הסכימו לקיים דיון חוזר בבקשה בפני בית משפט השלום. על בסיס זה ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי בערר שהגישו המערערים. משנתנו בעלי הדין את הסכמתם להחזרת הדיון, בלא שהמערער טען ששופט אחר ראוי שידון בבקשה, העלאת טענת פסלות לגבי כבוד השופטת דחלה שרקאוי גובלת בחוסר תום לב. סבור אני כי די בכך כדי לדחות את הערעור.

7. אף לגופן של טענות, לא מצאתי שקם בנסיבות העניין חשש ממשי למשוא פנים, המצדיק את פסילתו של בית המשפט. ברובן המכריע, טענות המערערים מופנות נגד החלטות דיוניות שקיבלה השופטת דחלה שרקאוי במהלך הטיפול בבקשה לעיון בחומרי חקירה, עוד קודם להגשת הערר לבית המשפט המחוזי. כבר נקבע פעמים רבות, כי ערעור פסלות אינו המסגרת המתאימה לדיון בטענות מסוג זה (ראו, למשל, ע"פ 7449/14 אסילקו לעבודות בניה וחקלאות בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (9.11.2014)). מקומן בערר על פי סדרי הדין הרגילים, שאכן הוגש. בהתחשב בכך, אף איני רואה צורך להידרש למשמעות חלוף הזמן בין מועד מתן ההחלטות עליהן מלינים המערערים, האחרונה שבהן מיום 27.3.2014, לבין מועד הגשת בקשת הפסלות והערעור שלפני.

8. טענת הפסלות העיקרית העולה מכתב הערעור הינה כי השופטת דחלה שרקאוי לא תוכל לדון בשנית בבקשה לעיון בחומרי חקירה ללא משוא פנים, מפני שכבר נתנה החלטה סופית בעניין בעבר. אולם, החלטה של ערכאת הערעור להחזיר עניין מסוים לבחינה מחודשת של שופט הערכאה הדיונית שדן בו בראשונה אינה מחזה נדיר כלל ועיקר (וראו סעיפים 1)213 ו-214 לחוק סדר הדין הפלילי). ההלכה במקרים מסוג זה היא כי עצם העובדה ששופט נתן החלטה אשר נדרשת בחינתה מחדש, למשל עקב החזרת הדיון מערכאת הערעור, איננה פוסלת אותו בהכרח מלשבת בדין (ראו, ע"א 1149/00 אלון נ' דולב חברה לביטוח, פסקה 3 (19.3.2000); ע"א 3731/00 אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ נ' זילברשלג, פסקה 6 (9.7.2000); ע"פ 4061/01 אבראמוב נ' מדינת ישראל (5.7.2001); ע"פ 10478/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה ו (1.8.2010); יגאל מרזל דיני פסלות שופט 272 (2006) (להלן - מרזל)). יש לבחון אם נתוני המקרה הקונקרטי מלמדים כי דעתו של בית המשפט ננעלה, כך שלא יוכל לבחון את החלטתו בנפש חפצה במסגרת דיון מחדש (השוו, ע"פ 6462/02 מדינת ישראל נ' מנדורי, פסקה 7 (27.8.2002), וע"פ 1800/06 בנק המזרחי טפחות בע"מ נ' שאולי (5.4.2006), שם נקבע, בעקבות בחינת הנסיבות הקונקרטיות, כי קמה עילת פסלות; כן ראו מרזל, בעמודים 272-273).

9. במקרה דנא, סבורני כי לא קם חשש ממשי למשוא פנים המצדיק את פסילת בית המשפט. מהתנהלותו עולה כי הוא פתוח לבחינה מחודשת של החלטתו בבקשת העיון בחומר החקירה. לראיה, בית המשפט הציע למערערים לקיים דיון חוזר בבקשה לעיין בחומר החקירה עוד קודם להחלטת בית המשפט המחוזי בערר שהגישו. כאמור, החלטה זו נתנה תוקף להסכמת בעלי הדין להחזיר את העניין לבית משפט השלום. נכונות זו לבחון מחדש את ההחלטה אף בלא התערבות של ערכאת הערעור מעידה על פתיחותו של בית המשפט לשכנוע. כמו כן, כזכור, ההחלטה המקורית בבקשה לעיון בחומרי חקירה מיום 10.3.2014 ניתנה בלא שהתקיים דיון במעמד בעלי הדין. עתה קבע בית המשפט מועד לדיון בבקשה לעיון בחומר חקירה, שיתנהל על פי הוראות בית המשפט המחוזי, ואשר בו יוכלו המערערים להעלות את טיעוניהם בדבר רלוונטיות החומר שהעיון בו מבוקש ולשכנע את בית המשפט בעמדתם.

10. סיכומי של דבר, לא מצאתי כי מתקיים בנסיבות העניין חשש ממשי למשוא פנים, כנדרש לפי סעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984. הערעור נדחה איפוא, מבלי שהמשיבה נדרשה להשיב.

ניתן היום, כ"ח בחשוון התשע"ה (21.11.2014).

ה נ ש י א